

igen nagy teher, a mennyiben szálláspénzük nem elegendő arra, hogy Fuccinén vagy a többi állomáshelyeken csak két szobát is megfizethessenek. De e két szoba is rendesen inkább sötét, nedves lebuynak nevezhető, és az illetmények csekélysége e körülménnyel összevetve okozá, hogy újabb időben két igen ügyes tisztviselő az erdőrendező és egy erdész a szolgálatot otthagyták és a szó teljes értelmében megszöktek.

Az altiszti személyzetre nézve a fogadott szállás még a néptől való függés oly nemével jár, mely az erdőtermékek ottani nagy értéke mellett a kincstárnak aránytalanul többet kerül, mint a mennyit alkalmas helyen emelt lakházak építése igénybe venne.

Ily lakházak építését azonban szintén a vasut megnyitás utáni időre kellene halasztani, mert a munkabér most tulságosan drága, s mert e kerület teljes jövedelmet is csak a mondott időben szolgáltatand.

Egyelőre tehát az igazgatóságot csak oda kellene utasítani, hogy a szükséges tiszti és altiszti lakházaknak alkalmas helyeket fölkeresvén, azokra nézve terveket készítsen és megvizsgálás végett ide fölterjessen.

A vadászati törvényjavaslat a képviselőházban.

Pest, november 8-án.

I.

Előadó : Ürményi Miksa.

Az általános vitában előadó a házat arra kéri, hogy a részletes tárgyalás alapjául a központi bizottság által szövegezett törvényjavaslat vétessék. Halász Boldizsár ez ellenében az általa beadott ellenindítványt kívánja elfogadtatni.

Wirkner Lajos : Hozzájárul általánosságban a központi bizottság által szövegezett javaslatához, egyes észrevételeit azonban a részletes vitánál fogja megtenni.

B. Simonyi Lajos : Nem helyesli e törvényjavaslat első fejezetének azon intézkedését, mely olyanoknak is megengedi a vadászati jog gyakorlását, kiknek arra joguk épen nincs. Nem helyes nézete szerint a második fejezet sem, mely a vadászati jog hasznóbérbeadásáról szól, mert e fejezet néhány szakasza megszorítja egyesek intézkedési jogait; továbbá nem helyes a harmadik fejezet sem, mely a vadászat gyakorlásáról szól és megszorítás mellett ruházza fel a honpolgárokat vadászati képességgel. Ugy hiszi, alkotmányos országban ily intézkedést tenni nem szabad; ez utóbbi fejezet szólót élénken emlékezteti azon orosz ukázra, mely a zsidóknak a szakálviselést megtiltá. Mindezek után kijelenti, hogy elfogadja a közp. bizottm. javaslatát a részletes tárgyalás alapjául Halász Boldizsár javaslata ellenében, még pedig azért, mivel azon nézeten van, hogy a közp. bizottm. javaslatát a részletes vita alkalmával célszerűbben lehet módosítani.

B. Vay Lajos : Elfogadja a tvjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

Szomjas József : Több indokai vannak, melyek miatt ezen törvényjavaslatot az általános tárgyalás alapjául nem fogadhatja el; minthogy azonban ő is kívánja, hogy azon, a változott viszonyok következtében tarthatlanná vált és rendezetlen állapotnak, melyben vadászati ügyünk, hazai törvényeink szerint létezik, vége szakíttassék, óhajtja, hogy ezen ügy az igazság és méltányosság elvei szerint a telek tartozékának szempontjából, de a tulajdonos szabad rendelkezési jogának tiszteletben tartása mellett rendeztessék.

Erre azonban ő ezen törvényjavaslatot nem tarthatja alkalmasnak, már azért sem, mert annak iránya eltér ezen elvektől,

melyek szerint ő ezen kérdést megoldani óhajtja. Oly népes tanácskozmányt pedig, minő a ház összesége, nem tart alkalmasnak arra, hogy egy új egyöntetű, logikai renddel és következetességgel összeállított művet, milyenek egy törvényjavaslatnak lennie kell, szerkesszen. Bátorságot vesz tehát magának, határozati javaslatot benyújtani, melyet több elvtársa is aláírt, és melynek értelmében a vadászat ügyének bővebb tanulmányozása végett, és az ezen határozati javaslatban lefektetett elvek szerint a ház kebeléből 12, vagy 15 tagu bizottság választatnék. (Élénk helyeslés.)

Indokolásába ezen határozati javaslatnak nem bocsátkozik, azért, mert ugyanazon okok, a melyek őt arra indítják, hogy a központi bizottság által bemutatott törvényjavaslatot el nem fogadhatja a tárgyalás alapjául, ugyanazon okok indokolják ezen határozati javaslatot is, a melynek elfogadását ajánlja a háznak. (Helyeslés a baloldalon).

Simonyi Ernő : Nem tartja helyesnek, hogy ezen törvényjavaslat most, midőn oly sok fontos teendője van a háznak, tárgyalás alá vétetik. Nem bocsátkozik részletekbe, mert annyi alapos ellenvetés említettett fel a t. jav. ellenében, hogy azt módosítani sem lehet, kéri tehát annak egyszerű visszautasítását.

Bittó István igazságügyminister : T. ház! Engedje meg a t. ház, hogy Simonyi t. képviselő ur fölszólalása következtében nem annyira a dolog érdemére, mint azokra, mik felhoztak, hogyan került ezen törvényjavaslat most a ház asztalára, némelyeket megjegyezhessek. Ezen törvényjavaslat, mely hivatali elődöm által 1868-ban, tehát nem ezen országgyűlésnek adott be, 1869. nov. 22-én tárgyalatott már ezen országgyűlés központi bizottsága által, s ma a tárgyalás substrátumát a központi bizottság képezi. Ezen körülmény, ugy hiszem, már önmagában megfelel a t. képviselő urnak azon felszólalására, hogy az ma tárgyalás alá nem is vétethetik, mert nem ezen

országgyűlésen adatott be. Igen is a házszabályok értelmében tárgyalható, mert ezen országgyűlésnek osztályai s központi bizottsága tárgyalták s azoknak jelentése van mára tárgyalásra kitűzve. A mi a t. képv. ur előadásának azon részét illeti, hogy vannak ennél sokkal fontosabb törvények is, melyek tárgyalása sokkal sürgősebb lett volna közérdek szempontjából, erre egyebet felelni nem akarok, csak azt, hogy elkésett posthumus felszólalás. Ennek ideje akkor lett volna, mikor a ház a felett határozott, hogy mi tüzessék ki napirendre. És noha ezen vád nem engem illetett, hanem inkább a tiszt. házat, mely ezen határozatot hozta, mégis kötelességemnek tartottam megjegyezni, hogy erről ma már szólani késő, hogy ez már superált kérdés. Ez tehát nem az én factumom, a t. ház parancsolta, hogy ma tárgyalassék; nekem kötelességem volt a ház határozatát megtartani. Miután a t. képviselő ur kényszerített, hogy felszólaljak, bátor vagyok most még csak egy megjegyzésre, arra, melyet több képviselőtől is hallottam, észrevétel tenni. Ezen megjegyzés az, hogy azon nagy elvet, mely ezen törvényjavaslat első szakaszában kimondatik, s melyszerint: „a vadászati jog a tulajdonjog elválaszthatlan tartozéka,“ ugy a központi bizottság, mint a ministerialis javaslat, melyben az szintén benn foglaltatik második §-ában, tökéletesen lerontja.

Bátor vagyok erre nézve csak azt az egy körülményt felhozni, hogy habár a ministerium tökéletesen osztja is az ezen 1-ső §-ban kimondott elvet, s ma is azok után, miket itt hallottam, azon nézetben vagyok, hogy ezen elvet, a mennyiben keresztülvihető, a legnagyobb következetességgel kell keresztül vinni, mégis azt mondom, hogy a 2-dik szakaszban foglalt korlátozás ezen elvet csak annyiban vitiálja, mennyiben azt a dolog természete hozza magával. (Derűtség a szélső baloldalon). Ez kétséget nem szenved s nem nehéz bebizonyítani, s a tisztelt képviselő urak, azt hiszem, mindnyájan igazat fog-

nak adni nekem, ha méltóztatnak figyelemmel meghallgatni. Én azt állítom, hogy ha ezen korlátozás itt nem mondatnék ki, akkor igen is mindenki, kinek birtoka van, ugyanazon joggal bírna, hogy t. i. birtokán vadászhat; de ezen jog a papiron maradna és biztosítva teljességgel nem lenne, miért? azért mert teljességgel nem lehetne ellenőrizni azt, hogy egy másik, midőn ezen jogát gyakorolja, ne sértse az én jogomat. Teljességgel nem lehetne felügyelni arra ott, hol annyira parcellirozva vannak a birtokok, hogy egy embernek gyakran 4—6 holdból áll az egész birtoka s az sincs egy tagban, hanem 3—4 határon. Hogyan lehetne fölügyelni arra, hogy ez akkor, midőn jogát gyakorolja, az én jogomat ne sértse. Minden vadász után, ki elindul, csőszet kellene küldeni, ki fölügyeljen arra, vajjon azon nyulat lőtte-e az illető, mely az ő földjén, vagy pedig azt, mely a szomszéd földjén ugrott föl. Csak egy hasonlatosságot vagyok bátor idézni, ezt pedig bátor leszek idézni ismét magából az életből. Nincsen senki köztünk, a ki kétségbe vonhatná azt, hogy tulajdonát mindenki szabadon használhatja. Ez oly elv, melyet sem elméletben, sem gyakorlatban kétségbe vonni nincs szándékom. S kérdem: így van-e ez gyakorlatban az életben? Méltóztassék megnézni, mi történik akármily egyes községben, mely előbb urbéri község volt, s ma teljes joggal ép úgy bírja földjét, mint bármely más tulajdonos s teljes korlátlan ura az ő földjének. Kérdem, úgy használhatja-e földjét, a mint neki tetszik? Nem! A község statutárius jogánál fogva megállapítja, hogy 3 kalkatura van és akkor, ha például valaki luczernást akarna csinálni határában, ha csak azon darab földjét, hol ezen luczernást akarja csinálni, nem keríti be, ezt nem teheti, mert a falu ráhajtja a csordát és legeltet rajta. Az élet ezer esetben úgy, mint itt a vadászati jognál, kineveti a logicát és megczáfolja azon elvet, mely a papiron áll, de gyakorlatilag nem vihető keresztül. S valamint itt a dolog természete kor-

lától minden egyes embert tulajdonjogának korlátlan használataiban, úgy itt is a dolog természete korlátolja azon elvnek keresztülvitelét. Mert kimondani lehet, de keresztülvinni az életben nem lehet, hogy a végtelenül parcellirozott kis birtokokon mindenki épen úgy korlátlanul használhassa vadászati jogát, mint például a nagyobb birtokokon.

Midőn tehát a 2. §-ban a ministerium ezen korlátozást az 1. §-ban kimondott elv ellenére fölvette, csak biztosítani akarta azon jog gyakorlatát, s már itt megvallom, osztom azon képviselő urak nézetét, kik a 3. §-t, hol a kényszerített bérbeadás van kimondva, elvetendőnek tartják, s azt mondják, hogy e 3. §. módosíttassék akképen, hogy a hol kevesebb birtok van, mint a mennyi a 2. §-ban vadászati területképen ki van jelölve, ott a vadászati jog gyakorolhatása fölött az illető birtokosok többsége határozzon. Mihelyt ez belevéteik, azonnal teljesen helyre lesz állítva teljes érvényében azon elv, mely itt az első §-ban ki van mondva. Ezen módosítással minden okoskodások, melyek azon alapon mondattak, hogy itt a jog megsértetik az által, hogy a kényszerbérbeadás mondatik ki, meg lesznek szüntetve és fogunk hozni oly törvényt, mely meg fog felelni az élet igényeinek és nem csak irott malasztokat fog tartalmazni, hanem oly intézkedéseket, melyeket valóban keresztül lehet vinni. (Élénk helyeslés.)

Ez nézetem ezen törvényjavaslatot illetőleg és habár nem magam nyújtottam is azt be, megvallom hogy ezen módosítás mellett annak elveit osztom. Kérem tehát a t. házat, fogadja el a tárgyalás alapjául a központi bizottság szövegezését. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

M a d a r á s z József : Pártolja Szomjas határozati javaslatát.

P a c z o l a y János : Szükségesnek tartja ezen t. javaslat tárgyalását Simonyi Ernő állításával szemben is; szükséges pedig azért, mert ha már minden urbéri viszonyokat megszüntettünk,

mulhatlanul következik az, hogy még az urbéri birtokot terhelő ezen földesuri jogot is tökéletesen megszüntessük. Igen furcsa helyzet az, hogy az urbéres, mint minden más birtokos az országban, birtokának teljesen tulajdonosává válik, és még sincs módjában megakadályozni néhány naplopót, hogy földjén barangoljanak és birtokában kárt okozzanak. Ilyen állapot nem tűrhető többé az országban, és azért kívánja a t.-javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadni. (Helyeslés jobbról).

Halász Boldizsár : Egyáltalában nem reményltem, hogy épen ezen oldalról tétetik indítvány ezen törvényjavaslat tárgyalásának elhalasztására; még kevésbé hittem azt, hogy oly indokok alapján, melyeket eddig hallottam azok részéről, kik beadták a határozati javaslatot és oly részletekbe mentek át, hogy mintegy utasítást akarnak adni a kiküldeni kívánt bizottságnak. Ez practice tekintve lehetetlen. Azt a bizottságot a t. többség fogja kiküldeni és bizonyosan utasítás nélkül, tehát körülbelül ismét ezen törvényjavaslat jön a ház asztalára.

A mi egyébiránt azt illeti, épen ugy elkéstem a határozati javaslattal elvbarátim, mint elkésett Simonyi Ernő, mert midőn arról volt szó, tárgyaljuk-e vagy ne, akkor lett volna helyén erről szólni.

A mi most azon indokolást illeti, a mit Simonyi Ernő hoz fel, valóban bámulnom kell, hogy engemet is oda számít azon urfiak közé, mert én is sürgetem (derültség), kik e törvényjavaslatot csak azért sürgetik, mert maguknak és urfitársaiknak vadászati kényelmet akarnak szerezni.

Tisztázzuk a dolgot. Midőn én ezen törvényjavaslatot először szorgalmaztam, két halálesetet hoztam fel, mely a pest-megyei újfalusi pusztnán onnan eredt, hogy a nép a vadászati törvényt nem respektálta, mely azt mondja, hogy a földesurnak szabad volt urbéresei földjén vadászni, mert a 32-ki törvény

megengedi, hogy tilalmazza. Ezen állapotot akarják önök továbbra is fentartani? (Helyeslés.)

A mi egyébiránt Simonyi Ernő t. képviselő urnak azon indokát illeti, hogy ez, tudja Isten, az ő világba való törvény, erre azt mondom, hogy hisz itt az enyém, (nagy derűtség), én most adtam be ezen évben, de azt az én t. képviselőtársam keresztülugrotta. Talán azt hiszi, hogy az sem eléggé szabadelvű? Méltóztassék bizonyos pontokban még szabadelvűbet initialni. De kérem, ezen három év óta feltámadásra váró törvény irányában azt mondani, hogy nem volt elég idő a kombinálásra, lehetetlen. Hiszen oly elvek forognak itt fenn, hogy még akkor is, ha nem volna semmi törvényjavaslat, elvégezhetőnk 24 óra alatt.

Ime az igazságügyér nem fogadja el a nézetünk szerint szabadelvű jogelvet, hogy 100 holdon aluli birtok is birtok, a mennyiben aránylag épen úgy fizet adót, mint a 10.000 hold, és ezért legyen meg ugyanazon vadászati joga. Elég baj az, hogy az illető nem agarászhat a 10 hold földjén úgy (derűtség) mint a nagy ur, tehát irigyeljük tőle. Ez azonban már a részletekre tartozik, s én határozottan a tárgyalásra szavazok. (Helyeslés. Tárgyaljuk!)

Vidliczkay József : Szomjas hat. jav. pártolja; végül szól még Ürményi Miksa előadó, ki a közp. biz. által szövegezett javaslatot a megtámadások ellenében is ismételve ajánlja a háznak elfogadás végett.

A ház többsége a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Részletes vita.

Vadászati törvény.

A cím észrevétel nélkül elfogadtatik.

I. fejezet. A vadászati jogról. Észrevétel nélkül elfogadtatik,

1. §. A vadászati jog a földtulajdonjognak elválaszthatlan tartozéka. — Elfogadtatik.

2. §. Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az, a kinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az :

1. egy tagban vagy összefüggésben álló részekben legalább 100 holdra terjed, holdját 1.600 □ ölével számítva, habár több határban fekszik, vagy utak, vasutak, csatornák, folyók vagy patakok által hasítottak is; vagy ha a földbirtok

2. száz holdnál kisebb ugyan, de kerítéssel kellőleg el van zárva, vagy belső telket vagy szigetet képez.

B. Simonyi Lajos: E szakasznál az 1. és 2. pont elhagyását indítványozza.

Halász Boldizsár és Ürményi Miksa hozzájárulnak Simonyi indítványához.

Elnök: Felteszi a kérdést, vajjon a központi bizottság javaslatát, avagy Simonyi indítványát kívánja-e a ház elfogadni.

E szavazás legelőször az első kérdés felett történik; a többség kétes, ugyanazért a fejenkinti megszámlálás rendeltetik el.

A jegyzők az egyik részen 77, a másik részen 75-öt olvasnak, de Jámbor jegyzőnek kifogása van ez ellen, tehát újra kéri elnök a képviselőket a felállásra.

Madarász József: Névszerinti szavazást kíván több képviselőtársával együtt; ugyancsak beadatott egy névjegyzék, mely szintén névszerinti szavazást kér, de csak a holnapi ülésen; többen a házszabályhoz szólottak, eközben a névszerinti szavazás kérése mindkét részről visszavonatot, elnök tehát ismét elrendeli a képviselők megszámlálását.

A központi javaslat mellett szavaz 80, ellene 80.

A házszabályok értelmében elnök dönt, ki a közp. biz. javaslatát fogadja el, eszerint a 2. §. is a közp. bizottság szövegzése szerint fogadtatik el.

Pest, november 9-én.

II.

Tárgyalás alá került legelőször is a törvényjavaslat 2-ik §-ának 2-ik pontja, mely tegnap függőben hagyatott.

Az egész §. így hangzik :

2. §. Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az a kinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az :

1) egy tagban vagy összefüggésben álló részekben legalább 100 holdra terjed, holdját 1.600 □ ölével számítva, habár több határban fekszik, vagy utak, vasutak, csatornák, folyók vagy patakok által hasítottak is; vagy ha a földbirtok

2) száz holdnál kisebb ugyan, de kertileg műveltetik, kerítéssel kellőleg el van zárva, vagy belső telket vagy szigetet képez.

Vidliczkay József : Módositványt nyújt be, melyszerint a második pont második sorában e szavak helyett „kerítéssel kellőleg el van zárva“ tétessék : „kerítéssel vagy árokkal el van zárva.“

Mukics Ernő : Pártolja Vidliczkay módositványát, de ha az nem fogadtatnék el, azt kívánja, miszerint e két szó „kerítileg műveltetik és kerítéssel“ után tétessék „vagy árkolattal.“

Halász Boldizsár : Az egész kerítést mellőzendőnek tartja és a következő módositványt ajánlja : „Vagy ha a földbirtok 100 holdnál kisebb ugyan, de belső telket, vagy szigetet képez.“ Mert hogy a belső telekbe, vagy a szigetbe bemenjenek, azt maga sem tartja szabadelvűnek, tehát a középutat követi.

Luksich Bódog módositványa : A 2-ik §. 2-ik pontjánál azon szó után „sziget“ tétessék „szőlőt vagy faiskolát“; e szót „sziget“ megelőző „vagy“ szó kihagyassék.

B. Vay Béla : Azon nézetben van, hogy a 2-ik pont talán sok perlekedésre és sokféle magyarázatra ad alkalmat a

felett, hogy mi a kerítés és mi a kellőleg elkerített hely; leg-egyszerűbbnek tartja tehát, hogy a 2-ik §. 2-ik pontja egyszerűen kihagyassék.

Szalay Sándor : Pártolja Vidliczkay módosítványát, azon hozzáadással, hogy azok, a kik kerítéssel vagy árokkal látták el vadászterületüket, azt a hatóságnál mutassák be.

Fittler Dezső pártolja Mukics Ernőt, Szontagh Pál (csanádi) Vidliczkayt; Ürményi Miksa előadó Vidliczkay ellenében Mukics módosítványa, Csanády Sándor pedig Luksich módosítványa mellett szól.

Bittó István igazságügyminister : Én azt hiszem, hogy azon három módosítványt, melyeket Mukics Ernő, Luksich Bódog és Vidliczkay József képviselő urak adtak be, egybe lehet foglalni és ez képezné azon közvetítést, mely elfogadható lenne. És ekkor azon szövegbe, melyet a központi bizottság előadója felolvasott, még e szót „szőlő“ vétetnék fel. Kérem a t. házat ne méltóztassanak ennél tovább menni, mert ha azon módosítás elfogadtatik, melyet Szontagh képviselő ur beadott, ez által a tegnap már meghozott végzést alterálnók, mert ha egyszerű körülhantolása a birtoknak már elzárt területet fog képezni, ezáltal mindenkinek tág kaput nyitunk a törvény kijátszására és így a törvényt már megalkotásánál illusoriussá tennők.

Kérem tehát a központi bizottság előadója által indított szöveget még ezen egy szónak „szőlő“ megtoldásával elfogadtatni. (Helyeslés.)

A ház által végül az igazságügyministernek indítványára a 2. §. 2. pontja ily szerkezetben fogadtatott el : „Szabadon gyakorolhatja a vadászatot saját földbirtokán a tulajdonos ugy is, ha kétszáz holdnál kisebb ugyan, de kertileg műveltetik, kerítéssel és árkolattal el van zárva, belső telket, szőlőt, vagy szigetet képez.

3. §. A 2-ik §. alá nem tartozó ingatlanokon a vadászati jog mindig haszonbérbe adandó. (11. §.) Az egy határbeli tulajdonosok, illetőleg a község is, a mennyiben tulajdonos, kötelesek a vadászati jogot együtt haszonbérbe adni.

A haszonbér a tulajdonosokat földbirtokuk terjedelméhez mért arányban illeti. A közös tulajdonra eső részlet azon kuleszerint lesz felosztandó, mely a tulajdonjogra, vagy a közös földbirtok más jövedelmeire arányul szolgál. Ha az arány ily módon sem lenne megállapítható : az egész haszonbér a községet illeti.

A 3. szakasznál hosszabb vita fejlődött ki. Csupán csak azon módosítványokat közöljük, melyek a ház által e szakasznál elfogadtattak; e módosítványok a következők :

Perczel István módosítványa :

Ha több kisebb birtokos birtokával egyesül, és egyesített birtokuk legalább 100, 1600 □ öllel számított, holdra terjed. E módosítvány a második szakasz végére jöjné, miáltal ki volna mondva, hogy ezek is azon kategoriába esnek, melyet a 2-ik szakasz felállít.

Miután e §-hoz többen szólottak volt, felszólal még

Bittó István igazságügyminister : Az én intentióm az, hogy azon területeken, melyek ezen minimumot nem érik el, a vadászati jog mikénti gyakorolhatása fölött az azon határbeli birtokosok többsége határozzon. (Helyeslés.) Ezt kívántam tegnap, ezt kívánom ma is, ezért a szerteágazó módosítványok közvetítése céljából bátor vagyok a következő módosítványt tenni : A 3-ik §. első bekezdése ekként hangzanék : „A 2. §. alá nem tartozó földbirtokon a vadászat mikénti gyakorolhatása fölött a földbirtokosok többsége határoz.“

Következnék a 2-ik bekezdés, melynek elébe csak azon szavakat kellene illeszteni, melyeket Simonyi képviselő ur mon-

dott, t. i. hogy ezen esetben az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat földbirtokuk terjedelméhez mért arányban illeti.

Végül elfogadván még, miután nem viciálja álláspontomat, Perczel István képviselő ur módosítványát (élénk helyeslés bal-felől) és megengedvén azt, hogy ha 2—3 birtokosnak continuousban van birtoka, és ezek egyesülnek, akkor a vadászati jog gyakorolhatását maguknak fentarthassák. Nem kell ennek épen 100 holdat tenni, lehet 2 vagy 300 hold is, mivel a 100 csak minimum gyanánt van felemlítve. (Általános helyeslés.)

Felolvastatik ezután az igazságügyministernek következő módosítványa: „A 2. §. alá nem tartozó földbirtokon a vadászat mikénti gyakorolhatása fölött a földbirtokosok többsége határoz.

Ez esetben az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat földbirtokuknak terjedelméhez mért arányban illeti. A közös tulajdonra eső részlet azon kulcs szerint lesz felosztandó, mely a tulajdonjogra vagy a közös földbirtok más jövedelmeire arányul szolgál. Ha az arány ily módon sem lenne megállapítható: az egész jövedelem a községet illeti.

A mikénti használat fölötti intézkedés és a tiszta jövedelem is a tulajdonosokat földbirtokuk kiterjedése arányában illeti.“

A ház elfogadja az igazságügyminister módosítványa szerint a 3. szakaszt, Perczel módosítványával együtt, utóbbi képezi immár a 3. szakasz harmadik kikezdését.

4. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és az urbéri elkülönzés még nem eszközöltetett, a vadászati jog a községi közös legelőkön, erdőkben és nádasokban a községet, azon erdőkben és nádasokban, melyek a korábbi földesur tulajdonát képezik, habár a volt urbéreseket illető faizási vagy egyéb szolgálomakkal vannak terhelve, kizárólag a volt földesurat, irtványokon, udvartelki bérfizetés mellett birt (curiális és censuális) és egyéb urbéri természetű tartozásokkal terhelt ingat-

lanokon pedig, a törvényhozásnak az ily természetű viszonyok iránti további intézkedéseig, a jelenlegi birtokosokat illeti.

A birtokszabályozás és elkülönzés megtörténte után az új tulajdonjogi állapotra a 2. 3. és 11. §§. határozatai alkalmazandók.

Változatlanul elfogadtatik.

5. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és urbéri elkülönzés megtörtént, és a korábbi földesur a vadászati jogot a volt urbéresnek tulajdonában magának jövőre is fentartotta, az ily kikötés érvényét veszti. A volt urbéresnek azonban kötelesek, ha a földesur a vadászati jog fentartásáért akar ingatlanban, akár más módon bármi árt adott, ezen szolgáltatást azon szabályok szerint megváltani, a melyek az urbéri természetű szolgáltatások megváltására külön törvény által megállapítottak.

Változatlanul elfogadtatik.

II. FEJEZET.

A vadászati jog hasznobérbeadásáról.

B. Simonyi Lajos : Ezen fejezet kihagyását indítványozza, azon hozzáadással, hogy a 11. §. mint 6. §. csatolassék az előbbi I. „Fejezethez“, a 12-ik szakaszból egy külön III. Fejezet készíttessék ily czim alatt „A vadak által tett károk megtérítéséről.“

Hosszabb vita után a ház elfogadja b. Simonyi Lajos indítványát, elmarad eszerint a közp. bizottság által szövegezett II. Fejezet czime, úgy a 6. 7. 8. 9. és 10. §§-ok is, most következik a közp. bizottság által szövegezett 11. §. b. Simonyi indítványa folytán azonban immár

6. §. A hasznobérlő a vadászati jog gyakorlatában csak ezen és az 1840. IX. mezei rendőrségi törvény határozatai által korlátozható; köteles azonban mindazon kárért teljes elégtételt szolgáltatni, melyet a vetésekben, ültetvényekben vagy

más gazdasági vagy erdészeti tárgyakon maga tett, vagy megbizottjai, vagy azok, kiknek a vadászatot megengedte, okoztak.

Ezen utóbbi szakasz az első fejezethez csatoltatik.

Ugyancsak b. Simonyi Lajos indítványa folytán következik most a második fejezet következő czimmel :

II. FEJEZET.

A vadak által tett károk megtérítéséről.

A központi bizottság által szövegezett 12-ik §. ugyanis b. Simonyi Lajos indítványára módosított.

A központi bizottság által szövegezett 12. §. így hangzott :

A fővadak (szarvas és dámvad) által a vetéseken, az ültetvényekben, vagy más gazdasági és erdészeti tárgyakban okozott minden kárért a birtokos vagy haszonbérő kárpótlással tartozik, ha csak azokra nézve a haszonbéri szerződés másként nem intézkedik.

E végre azonban megkivántatik, hogy a kár a hatóságnak a kár elkövetésétől számított 8 nap alatt — felvehetés céljából — bejelentessék.

A megtérítendő kár felvétele a kapásnövényeknél, a szőlőkben és kaszálókban rögtön, kalászos nemüeknél pedig az azok letakarítását közvetlen megelőző időben történik. Zsinórmértékül szolgálván a károsított terület körül fekvő termés állása.

Többek felszólalása folytán elvégre ezen második fejezet, illetőleg az itt közölt 12. §. második fejezet czim alatt, miután még b. Simonyi módosítványa is némi változtatást szenvedett, következőleg fogadtatott el :

II. FEJEZET.

A vadak által tett károk megtérítéséről.

7. §. A fővadak, szarvas, dámvad és vaddisznó) által a vetéseken, az ültetvényekben, vagy más gazdasági és erdészeti

szeti tárgyakban okozott minden kárért teljes kárpótlással tartozik azon birtokos vagy haszonbérlő a kinek vadászati területén az illető fővad tenyészik. E végre megkivántatik, hogy a kár a hatóságnak a kár elkövetésétől számitandó 8 nap alatt, fölvehetés tekintetéből bejelentessék.

8. §. Azon birtokos vagy haszonbérlő, ki magának a fővadak lelövésének jogát fentartotta, kárpótlást nem követelhet.

9. §. A kártékony vadak által tett károk azok birtokosai által bármikor elpusztíthatatván kártérítést nem követelhetnek,

A ház ezen szakaszokat a legnagyobb zaj közepette fogadta el, a mi annak tulajdonítandó, hogy később az elnökség részéről a 7. 8. 9. szakaszok egy szakasznak tekintettek, a sorozatban csak mint 7. §. vétetvén fel.

III. FEJEZET.

A vadászati személyes képességről és a vadászat gyakorlásáról.

B. Simonyi Lajos. Ezen fejezet czimének 1-ső részét: t. i. ezen kifejezést „a vadászati személyes képességről,“ nem értem; nem értem pedig azért, mert hogy egy alkotmányos országban, az egyik honpolgárnak egy dologra legyen képessége, másra nem, hogy a haza védelmére mindenki képes, de bizonyos jogok gyakorlására nem, ez csakugyan olyan valami, a mi nem a jelen korba való. Ennek következtében feleslegesnek tartom bővebben indokolni, hogy az idézett kifejezés nem illő s ezért kihagyandó.

Ezen fejezet czimének 2-ik része a vadászati jog gyakorlásáról szól. Erre nézve csak ismétlem, hogy a vadászati jog gyakorlására mindenki egyenlőkép képes, miután a különbség nemes s nem nemes közt megszűnt. E jog gyakorlása bizonyos díjhoz lenne kötve, de e díjak megszabását bajosnak és czélszerűtlennek tartom, mert számos nehézséggel s kellemet-

lenséggel lenne összekötve, behajtása nagyon bajos volna, s nem is vezetne célhoz. A mi a jelen állapotot illeti, ha figyelembe vesszük, mi lenne ezen fejezet rendelkezésének következése? az, hogy elmennének minden egyeshez és követelnék, ha eddig nem fizetett is, hogy fizessen, a miről bizonyítványt lenne kénytelen folyton magánál tartani, hogy mindenkor, bárki jöjjön eléje, igazolhassa magát. Ez azon időre emlékeztetne, mikor a Waffepass uralkodott. Ezt azért sem tartanám jónak, mert leginkább a szegényebb osztályt sújtaná. A szegényebb nehezebben fizetné meg az 5 forintot; a gazdag megfizetné s megfizetné minden esetre az orvadász, vagy jól eldugná fegyverét. Célra tehát nem vezetne e rendelkezés. Nem látván szükségét annak, hogy indítványomat bővebben indokoljam, miután ugy is látom, hogy helyeselni méltóztatnak, egyszerűen ajánlom elfogadását. (Helyeslés.)

Bittó István igazságügyminister: Röviden csak annyit akarok megjegyezni, hogy e törvényben a fegyvertartási engedélyről intézkedni nem lehet. Különben is ezen egész fejezet nem is az én tárczámhoz tartozik s így azt részemről szívesen elengedem.

A ház — miután e tárgyban többen felszólaltak — elfogadja b. Simonyi Lajos indítványát, és e szerint a központi bizottság által szövegezett III. fejezet, mely a 13—19. szakaszokat tartalmazza, elmarad.

Következik most már a III-ik, a közp. bizottság szövegezése szerint a IV. fejezet.

III. FEJEZET.

A vadászati tilalmakról.

Ezen czim változatlanul elfogadtatik.

A hátralevő többi szakaszok pedig következőkép fogadtattak el.

Először is a 20. most már 10. szakasz.

10. §. Az általános vadászattilalom tart febr. 1-től aug. 15-ig.

Ettől eltérőleg tilos a vadászat :

a) szarvas és dánvad-bikákra október 15-től július 1-ig,

b) szarvas és öztehénre február 1-től október 15-ig;

c) őzbakra január 15-től ápril 1-ig;

d) zergékre november 15-től augusztus 1-ig;

e) a fajdkakasra június 1-től martius 1-ig, jércékre pedig minden időben;

f) foglyokra, fáczánokra és tuzokokra febr. 15-től aug. 15-ig;

g) minden más madárra, a 23. és 24. §§-okban meghatározott kivételekkel, martius 15-től június végeig, azon hozzáadással, hogy a fentkitett időszakok alatt sem a vadak fiait elfogni, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni nem szabad.

Ezen szakasznál Major Pál egy módosítványa fogadtatott el, mely a c) pontnál a határidőre vonatkozik.

11. §. Tilalmi időszakban, az első 8 napot kivéve, vadat általában, vagy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, ilyet árulni, venni, vagy nyilvános helyiségekben étlapra jegyezni nem szabad.

Változatlanul elfogadtatik.

12. §. Szabad időben is tiltatik a foglyokat, fáczánokat és nyulakat hálókka, törökkel, hurkokkal vagy bármi eszközökkel elfogni; e tekintetben kivétel csak a tenyésztők részére engedtetvén, kik azonban a rendes befogásokat ismert szakértők által tartoznak végbevitetni.

Változatlanul elfogadtatik.

13. §. A madarak közül kivételt képeznek a vándor vizi-madarak; de ott, hol ez utóbbiak keltenek, a párosodás és keltés időszaka alatt a tilalom reájok is kiterjed.

Változatlanul elfogadtatik.

14. §. Tiltott időszak alatt is szabad vadászni a seregekben vonuló vadludakra, vad- és szelid galambokra, seregélyekre és sasok, kányák, véresék, solymók és ölyvek minden nemeire, valamint a szarkákra, verebekre és varjúkra is.

Változatlanul elfogadtatik.

15. §. A kártékony állatokat, ugymint : medvét, farkast, rókát, hiuzt, vadmacskát, nyestet, vaddisznót, borzot, tengerinyulat, hörcsököt, ürgét, görényt, menyétet, saját vadászterületén bármikor elpusztítani mindenkinek szabad.

Ezen szakasz végére b. Simonyi Lajos a következőket indítványozza : Azon esetben is, ha a vadászat bérbé volna adva.

A ház ezen hozzátételt elfogadja.

16. §. A vadászati területen talált házimacskákat a vadászatra jogosított elpusztíthatja.

Szalay Sándor : E szó után „házimacskákat“ beiratni kívánja : „és kóborkutyákat.“

A ház ezt elfogadja.

17. §. Hivatalból tartatni szokott vadászatok jövőre nem gyakorolhatók.

Perczel István : Ezen szakasz kihagyását indítványozza.

Halász Boldizsár, b. Simonyi Lajos a §. meghagyása mellett szólnak.

A ház azt elfogadja.

18. §. A vadászat csak lőfegyverrel, bármilyen ebek használatával gyakorolható.

A vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászati területre bármi fajú ebeket bocsátani; kivételnek a nyájőrök, kik azonban kötelesek ebeik nyakára oly nehezéket függeszteni, mely első lábaik térdein felül egy hüvelyknyi távolságra lóg alá.

Henselmann Imre : Ezen szakasz utolsó részét e szavaktól kezdve „kik azonban stb.“ kihagyatni kívánja.

Ezen indítványt pártolják Simonyi Ernő, Csanády Sándor, a szöveget pártolja b. Vay Béla.

A ház a szöveget elfogadja.

19. §. A sebzett vadat idegen területre üzni nem szabad. Ha a vadászatra jogosultak ebei idegen területre átmennek, ott az illető vadászatra jogosult által letartóztathatók mindaddig, míg gazdáik az okozott károkért teljes elégtételt nem adtak.

H a l á s z Boldizsár : A csavargó macskák, házi ebek, juhász-kutyák sok kárt tesznek, de többet az oly vadászébek, melyekkel gazdáik nem gondolnak, nem járnak velük, hanem magukban barangolnak. Maga látott agarakat, lőtt is agyon, melyek így sok kárt okoztak. E rövid indokolás előrebocsátása után indítványozza, hogy a 19. §. 2. sorába szuratsék be, „gazdájuk vadászata közben“, mert az is megtörténik, hogy a legjobb vizsla is, sőt alig van más eb, mely ezt ne tenné, a vad után szalad. Hogy ily esetben a néha 500 forintot érő vizslát és jól kitanult kopót agyonlőhesse, nem igen jogos. Tehát csak a csavargó kutyákra szorítsuk, melyek több kárt tesznek.

Simonyi Lajos b. Azt még sem tehetjük, hogy ha a vadász kutyája véletlenül a szomszéd területre átmegegy, mindjárt agyonlövethessék. Bizonyos abban, hogy az övé nem megy át, de oly vidéken, hol sok kisebb birtokos van, könnyen megesik. Ennélfogva a szerkezetet úgy mint van elfogadja. A ház a szerkezet szerint fogadja el a 19. szakaszt. („B. P. K.“)

(Folyt. köv.)